

Mas Bertran

Avinyonet del Penedès

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: 08792 AVINYONET DEL PENEDÈS.
Emplaçament Prop de Cal Castellet i del Camí de Llinda

Coordenades:

Latitud: 41.38148
Longitud: 1.74397
UTM Est (X): 394976
UTM Nord (Y): 4581867

Classificació

Número de fitxa 08013-46
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1906
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 0020000009505
Autoria de la fitxa J.M. Huélamo - ARQUEOCIÈNCIA
Data de registre de la fitxa: dv., 15/11/2002 - 01:00

Descripció

Es tracta d'una construcció dedicada a masia rural en la qual, al llarg de la història del seu creixement arquitectònic, hi ha hagut importants reformes, que fan que el conjunt actual sigui una obra en la què hi predominen els segles XIX i començament del XX. Destaquen, fonamentalment, dos cossos a l'edificació disposats en planta que té una forma aproximada d'L. Les façanes es troben majoritàriament arrebossades i es conserven alguns elements de reixeria, majoritàriament de finals del segle XIX. El seu interior presenta les estructures antigues molt emmascarades per les diverses reformes utilitàries portades a terme pels seus habitants. Dels elements arquitectònics es poden considerar com a singulars la llotja d'arcs escarsers feta en totxo que s'obre a la primera planta, i tot un seguit d'arcs, aquests de mig punt, cecs la major part, que es desenvolupen a la planta baixa donant, com en el cas de la llotja de totxo, al pati interior, precedit d'un baluard. Aquests darrers arcs presenten al descobert els seus suports, constituïts per pilars treballats en pedra calcària que a simple vista semblen correspondre a una cronologia anterior als visibles a la primera planta, i que es desenvolupen en una modulació diferent de la que correspon als del primer pis. Per la seva factura potser corresponguin als segles XVI-XVII. El baluard que protegeix l'accés té el seu accés mitjançant una àmplia porta culminada per un arc carpanell de totxo. Altres elements d'interès són un plafó de rajoles envernissades que presenta la imatge de la Mare de Déu venerada a la masia, i que es troba a l'alçada del primer pis a sobre de l'actual porta d'accés a la zona d'habitatge, així com també les instal·lacions dedicades a la captació d'aigua pluvial. Un altre element destacable, és el paviment interior del pati, fet de pedres irregulars que formen un disseny geomètric. Un altre element a destacar és un rellotge de sol força curiós pel que fa a la forma com va ser construït. Només té una línia horària, que es la de les 12 del migdia. Compta, però amb xifres horàries que van de les 6 del matí a les 5 de la tarda (6/5) i són àrabis (MORATÓ I VIA, 1992a). Dels seus voltants destaquen el bosc, darrera la casa, i les terres dels voltants, destacant-se la plana que es dedica fonamentalment al cultiu de vinya. Per les seves immediacions s'ha trobat material arqueològic d'interès que es detalla a la fitxa corresponent al jaciment arqueològic que porta el nom de la masia.

Història

Les informacions orals tenen ben present que aquesta masia té més de mil anys. En època contemporània se sap que aquí va néixer en Josep Arnan Catasús, casat amb Amàlia Milà Travé, i va tenir 5 fills. L'hereu, en Josep, va ser el qui va continuar a l'hisenda i es va casar amb Maria Raventós Catasús, de la creu de Dalt. Van tenir 2 filles, la Pepita i la Maria Arnan (TELL, 1999c). La tradició oral diu que el nom ve del primer pagès (Bertran) que va treballar aquestes terres. Les suposicions històriques menen per altres camins, a saber: sembla tractar-se de l'antic mas de la Solana, citat ja l'any 1098, com a propietat de Nevia, muller d'Adalbert, no pas el fill del vescomte Guitart (MARGARIT, 1983b). Nevia retorna l'alou al domini de Sant Cugat, i ens diu que està situat en la part del Penedès coneguda amb el nom de "Pinellos", fàcilment pel roquissar que hi aflora, remarcant que limita a llevant i migdia amb el camí que va a la Granada. L'entrada al Mas Bertran situat sobre una corba del suposat camí romà (MARGARIT, 1983b) a la entrada de la vall de Torres Beces, en el cap de la petita carena aprofitada per aquest camí per costejar tot pujant la serra, fa pensar a l'investigador Margarit, en un lloc de guaita, segons Margarit ja existent en època romana. "A més, la duplicat de torres en el mateix turó, que podien ser Mas Bertran i La Castelleta, que donà origen al topònim de Torres Beces, abona la teoria d'unes torres anteriors a la repoblació" (MARGARIT, 1983b). L'any 1176 el monestir de Sant Cugat encomana a Bertran de Solario, és a dir l'amo de Mas Bertran, la "baiulia" de Torres Beces, incloent-hi el "Campo de Lup" (MARGARIT, 1983a). Se sap que el barri es va construir el 1906, i potser que a la mateixa data es fessin altres obres i es col·loquessin elements decoratius a la façana, com el panell de rajoles decorades que hi ha a la façana.

Bibliografia

MARGARIT, A (1983a) Sant Sebastià dels Gorgs. Orígen del topònim "Els Gorgs". Barcelona: L'autor.
MARGARIT, A (1983b) Seguint els trams de la Via Augusta I. De l'Estanyol al coll de Sosgarrigues.
Barcelona: L'autor. MORATÓ I VIA, Salvador (1992 a) "Relotges de sol (I)". Avinyonet Avui. Revista
informativa de l'Ajuntament, Núm. 3 p. 11. Avinyonet del Penedès: Ajuntament d'Avinyonet. TELL, Pere
(1999c) "Els noms de les cases III: La Garrofa i la Castelleta" Avinyonet Avui. Revista informativa de
l'Ajuntament, Núm. 30 p. 15. Avinyonet del Penedès: Ajuntament d'Avinyonet del Penedès.

